

Program na březen 2020

Přednáška: „Nebe nad Zlínem 4 - březen, duben“

pondělí 9. března 2020 v 19 hodin
přednáší Ivan Havlíček vstupné: 50 Kč

Povídání o tom, jak vypadá obloha v našich zeměpisných šířkách na jaře. Přehledový výklad souhvězdí doplněný snímky mlhovin a jiných vesmírných zajímavostí. Tentokrát budou prohlédnuta souhvězdí Rak, Malý pes, Jednorozec, Rys, Lev, Malý Lev, Pohár a Velká Medvědice. Přednáška bude opět zaměřena na objekty a úkazy, které na obloze může najít a uvidět každý, pokud ví, kam pohlédnout.

V případě příznivého počasí bude po skončení přednášky navazovat pozorování a praktický výklad na pozorovatelně.

Přednáška: „Klaudios Ptolemaios - tvůrce geocentrismu“

pondělí 23. března 2020 v 19 hodin
přednáší Ing. Vratislav Zíka vstupné: 50 Kč

O životě a díle nejvýznamnějšího představitele antické astronomie - završitele Geocentrické soustavy. Ukážeme si, jak důmyslně byla propracovaná jeho teorie. Byla používána po celých 1300 let a určitě si zaslouží náš obdiv. Jeho spisy, které představovaly shrnutí starověké astronomie, astrologie a geografie, platily jako autoritativní zdroj až do novověku. Ještě Tycho Brahe pracoval s jeho modelem, protože se lépe shodoval s pozorováním, než výpočty podle heliocentrického modelu Koperníkova.

Večer s Janem Burianem: „Islandská hudba“ středa 25. března 2020

v 19 hodin

vstupné: 100 Kč

Opět, jako ostatně každý rok na jaře, přijede Jan Burian. Letos se setkáme při hudbě trollů a skřítků dalekého severu. Povídaní a naslouchání bude doprovázeno odpovídáním na dotazy včetně živelného kontaktu s publikem. Z Burianovy Ságy o cestě na Island: Dimmuborgir. ...Naše průvodkyně Kristin o té "bráně do dalekého světa" říká opak: "Je to brána do království skřítků." "Vy opravdu věříte na skřítky?" zeptal jsem se pohotově. Řekla, že jen tehdy, když se jí to hodí. "Very scientific!" poznamenal norský psycholog, který nás odposlouchával. A pak jsme všichni psychologicky zmlkli, protože nás ty pratyry černých skalisek přemohly. To ony vedly další dialogy, postávaly proti sobě jakoby zastaveny v pohybu a jediné, co jsem v tu chvíli mohl, bylo vzpomenout si na Thórbergura Thórdarsona a jeho "mluvící" kameny. Tyhle kameny spolu rozmlouvaly docela určitě, ale my jsme byli svědky jejich slov jen v nějakém trapně nepatrném zlomku času. A tak bych spíš řekl, že v Dimmuborgiru je další brána do světa trpaslíků, a ti trpaslíci, to jsme byli zaručeně my.

Cestopisná přednáška: " Libanon"

čtvrtek 26. března 2020

v 18 hodin

přednáší Michal Štěpánek

vstupné 50 Kč

Na malém území ohraničeném Středozemním mořem, Sýrií a Izraelem se zvedají hory, po zemi jsou roztroušeny starobylé památky, servíruje se zde uznávaná kuchyně a nábožensky se jedná o velice koncentrovaný pel-mel... Nablýskaná metropole Bejrút, famózní město Tripolis, část LMT (Lebanon Mountain Trail), starodávný Byblos, Baalbek a poklidné město Zahlé jsou jen letmou ochutnávkou toho, co tato destinace nabízí. Blízkovýchodní zemi s největším počtem uprchlíků jsem navíc pro jistotu opustil předčasně díky silným protivládním demonstracím.

Pozvánka pod oblohu

Merkur nepozorovatelný
Venuše večer vysoko na západě a jihozápadě
Mars ráno nad jihovýchodním obzorem
Jupiter ráno nad jihovýchodním obzorem
Saturn ráno nízko nad jihovýchodním obzorem
Uran večer na západě a jihozápadě
Neptun nepozorovatelný

Úkazy

datum	hodina	událost
2. 3. 2020	21	Měsíc v první čtvrti (20:57)
8. 3. 2020	13	Neptun v konjunkci se Sluncem
8. 3. 2020	21	Venuše v konjunkci s Uranem (Venuše 2,21° severně)
9. 3. 2020	19	Měsíc v úplňku (18:48)
10. 3. 2020	7	Měsíc v přízemí (357 117 km)
16. 3. 2020	11	Měsíc v poslední čtvrti (10:34)
18. 3. 2020	11	Měsíc v konjunkci s Marsem (Mars 1,5° severně; Měsíc, Mars, Jupiter a Saturn 18. a 19. 3. ráno)
18. 3. 2020	13	Měsíc v konjunkci s Jupiterem (Jupiter 2,2° severně)
19. 3. 2020	1	Měsíc v konjunkci se Saturnem (Saturn 2,7° severně)
20. 3. 2020	5	jaří rovnodennost (4:50); začátek astronomického jara; Slunce vstupuje do znamení Berana
20. 3. 2020	13	Mars v konjunkci s Jupiterem (Mars 0,71° jižně; Mars, Jupiter a Saturn + trpasličí planeta Pluto ráno)
21. 3. 2020	22	Měsíc v konjunkci s Merkurem (Merkur 3,9° severně)
24. 3. 2020	3	Merkur v největší západní elongaci (28° od Slunce)
24. 3. 2020	10	Měsíc v novu (10:27)
24. 3. 2020	16	Měsíc v odzemí (406 694 km)
24. 3. 2020	23	Venuše v největší východní elongaci (46° od Slunce)
28. 3. 2020	16	Měsíc v konjunkci s Venuší (Venuše 6,9° severně)
30. 3. 2020	0	Měsíc v konjunkci s α Tau (Aldebaran 2,93° jižně; Měsíc a Aldebaran 29. 3. večer)
31. 3. 2020	20	Mars v konjunkci se Saturnem (Mars 0,91° jižně)

zdroj: Hvězdářská ročenka 2020

Messierův maratón

Náhoda tomu chtěla, že se Slunce jednou ročně, vždy kolem jarní rovnodennosti, dostane do oblasti, v níž se nenachází žádný objekt slavného Messierova katalogu. Z toho však vyplývá, že na samém konci zimy a začátku jara lze teoreticky během jediné noci spatřit prakticky všechny položky slavného soupisu nejjasnějších deep-sky objektů. Stačí jen, aby vám přálo trochu štěstí na počasí a abyste byli velice dobře připraveni. Tomuto zvláštnímu pozorování se říká "Messierův maratón", vymysleli si jej pro zábavu, motivaci k pozorování a získávání nových zkušeností astronomové amatéři v severní Americe. "Běhá" se už mnoho desítek let. Samozřejmě, že jako každý maratón není ani tento jednoduchý. Obzvláště když "pravověrní sportovci" při něm zakazují používat dělené kruhy natož pak další moderní automaticky naváděné dalekohledy. Takže když se vám napoprve podaří zahlédnout alespoň padesát, sedmdesát objektů z katalogu, můžete být velmi spokojeni. V každém případě se jedná o skvělé procvičení práce s hvězdnými mapami a dalekohledem, které lze provádět (samozřejmě, že ne s takovou motivací) i jindy během roku.

Co všechno budete k Messierovskému maratónu potřebovat? Naprostou nezbytností jsou červená baterka, triedr, dalekohled na stativu (vhodný je např. binar 25x100) a dobrý atlas (případně speciálně připravené vyhledávací mapky), ve kterém si - pokud je přesně neznáte - vyznačíte polohy jednotlivých Messierových objektů. Hodit se určitě bude také podrobnější mapa souhvězdí Panny a Vlasů Bereniky, kde je Messierovských objektů nejvíce. Důležitou podmínkou je i vhodný výběr pozorovacího stanoviště: musíte mít nerušený výhled nízkou nad obzor a samozřejmě čistý, průzračný vzduch. Ve městech tedy do cíle maratónu rozhodně nedoběhnete bez nějakých ztrát kytičky.

Jestliže máte všechno připraveno, stačí doufat v jasné počasí a v době kolem novu "vyběhnout" na nesnadnou trať. Jak ukazují zkušenosti mnoha hvězdářů, je výhodné začít již za soumraku. Prvními dvěmi zastávkami musí být galaxie M 77 ve Velrybě a M 74 v Rybách nízkou nad severozápadním obzorem. Spatřit je bude velmi obtížné a s velkou pravděpodobností se vám to vůbec nepodaří. Nebuďte zklamaní, příliš v takovém případě neotálejte a rychle se podívejte na trojici M 31, 32 a 110 v Andromedě, následuje kulová hvězdokopa M 79 v Zajici a galaxie M 33 v Trojúhelníku, které také rychle mizí ve světlém oparu západního obzoru. Po těchto obtížných metách již tolik pospíchat nemusíte a v klidu si prohlédnete objekty podzimních a zimních souhvězdí.

Pozorování noční oblohy se konají v březnu vždy v pondělí, středu a pátek od 19:00 do 21:00 hodin.

Nebude-li počasí přát, nabízíme prohlídku hvězdárny, astronomické techniky a instalovaných výstav.

zlín.

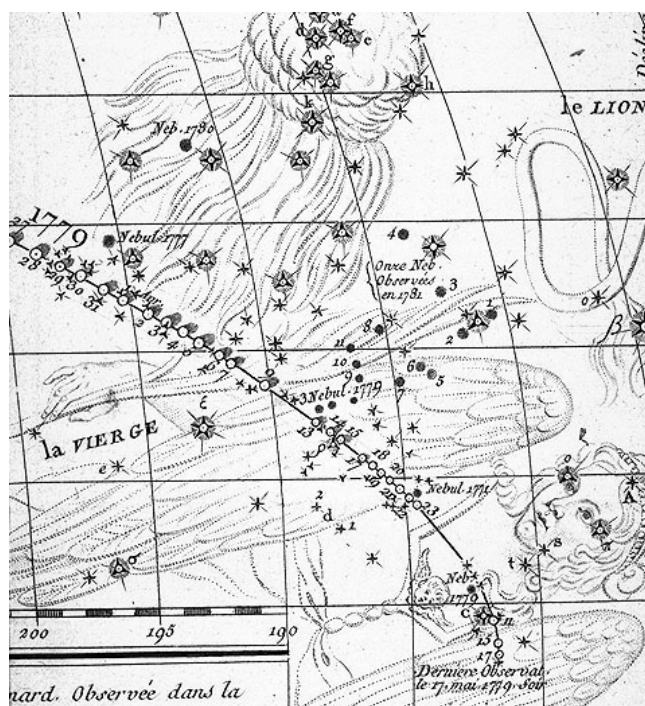
vstupné: dospělí 40 Kč,
děti do 1,2 m výšky 20 Kč

akce se konají za podpory Statutárního města Zlína

Pravděpodobně někdy k půlnoci dorazíte do "srdce jarních galaxií" - souhvězdí Panny a Vlasů Bereniky. Zde nastanou přímo "messierovské žně". V nepřehledné tlačenici mlhavých skvrnek bezesporu oceníte podrobnější mapu než jakou je např. Bečvářův Coeli 1950.0, ale možná budete v takovém časovém předstihu, že si po hodině hledání dáte na krátkou chvíli pauzu s hrnkem horkého čaje. Ve tři hodiny ráno se každopádně blížíte k cíli. Za chvíli začne svítat, takže nezbude než se zaměřit nad východní obzor a podívat se na objekty letní a podzimní oblohy: kulové hvězdokopy M 2, M 72 a M 73 ve Vodnáři, M 55 a M 75 ve Střelci, M 30 v Kozorohovi a pokud se vám to nepovede z večera, můžete se pokusit na světlé obloze znovu vyhledat Mlhovinu v Andromedě M 31 spolu s dvojicí satelitních galaxií M 32 a 110.

S rostoucím jasně oblohy a kokrháním kohoutů, padající rosou a příjemnou únavou, se brzy ocitnete v cíli. Teď je ten pravý čas na rekapitulaci výsledků a výměnu zážitků z právě skončené noci se soupeři, ale co to piší správně je s přáteli! Pěknou zábavu.

Messierova mapa komety z roku 1779 se zakreslenými mlhovinami v souhvězdí Panny.

podle <https://www.astro.zcu.cz/cs/clanky/messier/2/>

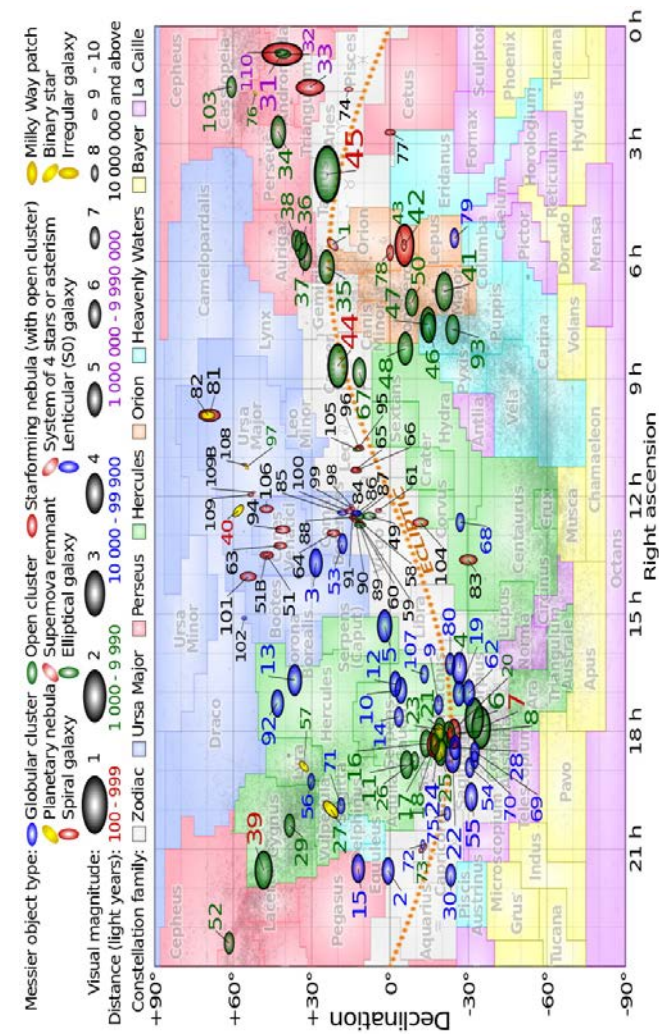
Vydává Hvězdárna Zlín – Zlínská astronomická společnost, Lesní čtvrť III / 5443, 760 01 Zlín, www.zas.cz

telefon pro podávání informací a objednávání akcí: 732 804 937
telefon do budovy – dovoláte se jen v době, kdy je hvězdárna otevřena veřejnosti: 736 734 511

Připravil Ivan Havlíček

Zlínská astronomická společnost

Hvězdárna Zlín

rozložení objektů Messierova katalogu na obloze

BŘEZEN 2020

www.zas.cz

